

BILDER AV KOMPETENSFÖRSÖRJNINGEN I NATIONELLA PLANERINGSSTÖDET

Svensk samhällsodontologisk förening

Åsa Olsson

2023-05-30

Vad har det nationella planeringsstödet för legitimerad hälso- och sjukvårds samt tandvårdspersonal för uppgift?

- Sedan mitten av 1990-talet har Socialstyrelsen haft regeringens uppdrag att redovisa bedömningar av tillgång och efterfrågan på legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.
- Den årliga rapporten omfattar samtliga 22 legitimationsyrken inom hälso- och sjukvården samt en kartläggning och bedömning av tillgång och efterfrågan på specialistläkare inom samtliga läkarspecialiteter. I år har vi med tandläkare med specialistkompetens och specialistsjuksköterskor.

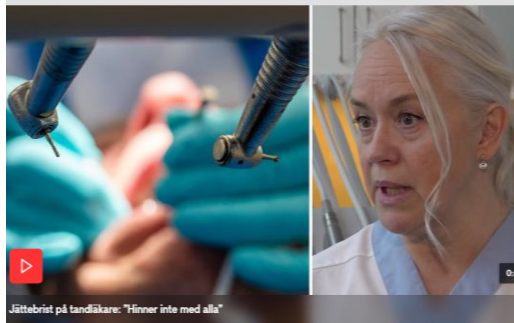
Tandvårdspersonal: Förändring i absoluta tal och i relation till befolkningen

Tandvårdspersonal	2020	2008	% Förändring	
Tandhygienist	4311	3512	23	
Tandläkare	7973	7509	6	
Tandläkare med spec.	977	834	17	
Tandvårdspersonal per 100 000 invånare			% Förändring	
	2020	2008		
Tandhygienist	42	38	11	
Tandläkare	77	81	-5	
Tandläkare med spec.	9	9	0	

Regioners rapporterade personalbrist 2022*

- 16 regioner rapporterar om brist på tandhygienister (Sthlm, VGR, Västmanland rapporterade att de inte hade brist)
- 16 regioner rapporterar om brist på tandläkare (VGR, Sthlm & Uppsala rapporterade att de inte hade brist)
- 13 regioner rapporterar om brist på tandläkare med specialistkompetens

* Södermanland & Västernorrland svarade inte på enkäten

Jättebrist på tandläkare: "Hinner inte med alla"

Bristlarmet: Här är det fem års väntan på ett tandläkarbesök

"Hinner inte med alla som vill komma" • Brist i 17 av 21 regioner
© Uppdaterad: 25 mar, 2023 • Publicerad: 25 mar, 2023

17 av landets 21 regioner har brist på tandläkare.

I Västerbotten saknas en tredjedel av de tandläkare man behöver.

Nu kräver tandvårdschefen i regionen att tandvårdssystemet förändras i grunden.

P4 Jämtland Sveriges Radio

August 19, 2022

Det är brist på tandläkare i Jämtlands län och långa köer till specialisttandvården. Allra värst är läget i Härjedalen, enligt regionen.

SVERIGESRADIO.SE

Christoffer körde 70 mil innan visdomstanden var utdragen – i Norge - P4 Jämtland

40

28 comments 6 sha

KONTAKT LOGGA

Start Nyheter Klinik & Veteri

Nyheter Fördjupning Vetenskap Jobb Köp & Sälj Annonsera

Brist på tandläkare och tandhygienister gissel för regioner

2021-03-09 ARBETSMARKNAD

Det råder personalbrist inom legitimerade vårdyrken i Sverige. När det gäller tandvårdens yrken är situationen något värre än för andra vårdyrken, enligt en ny rapport från Socialstyrelsen.

Sveriges kunskapsmyndighet för vård och omsorg

Pilot för utvecklade analyser initierades 2023

Ett första steg som syftar till att vara ett stöd för:

- Framåtriktade analyser som tar hänsyn till hela kompetensförsörjningskedjan
- Förstärkt fokus på förutsättningar för personcentrerad vård
- Identifiera områden som har systempåverkan

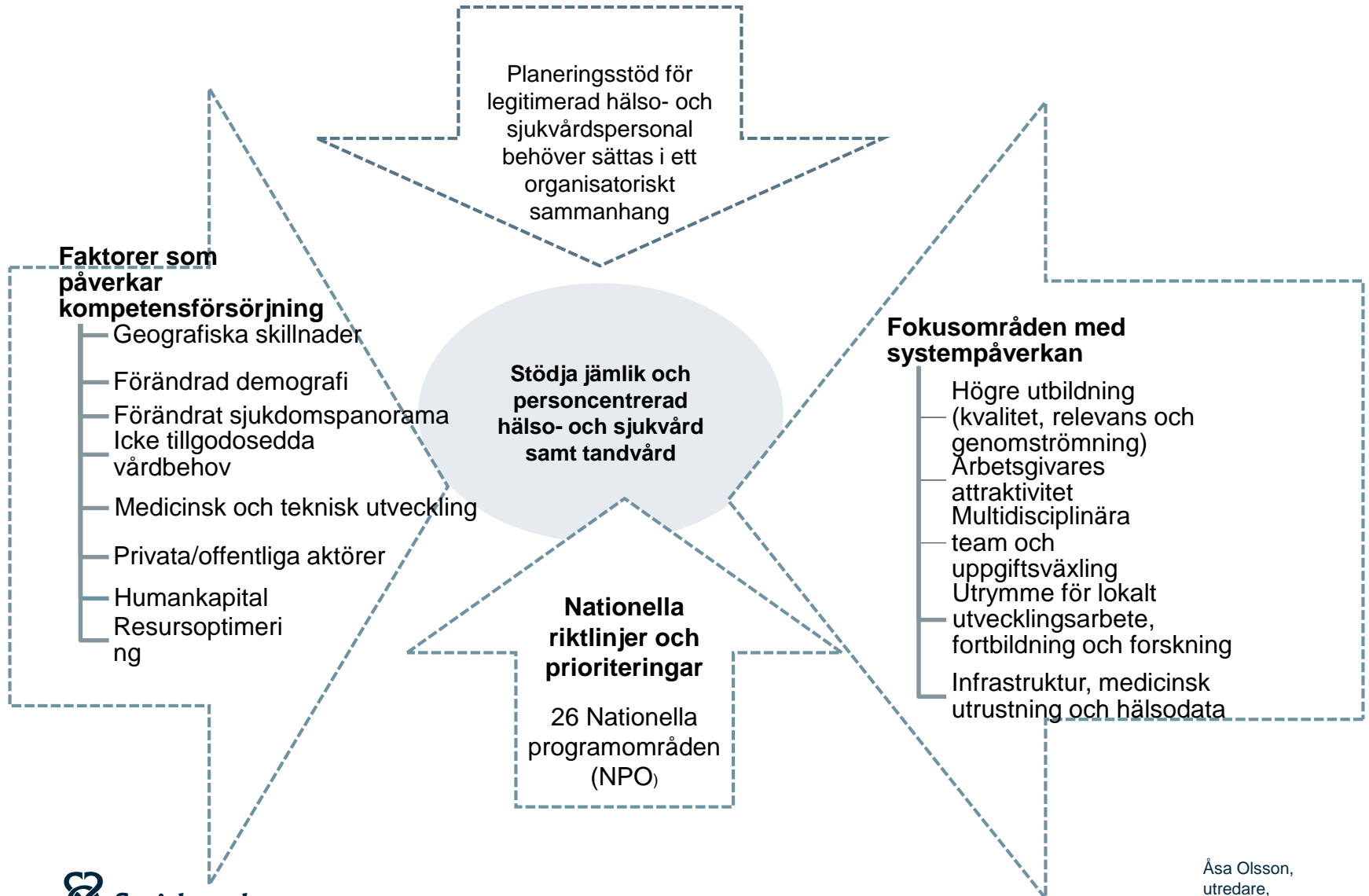
Riktlinjer är ett sätt att prioritera insatser

Befintliga riktlinjer

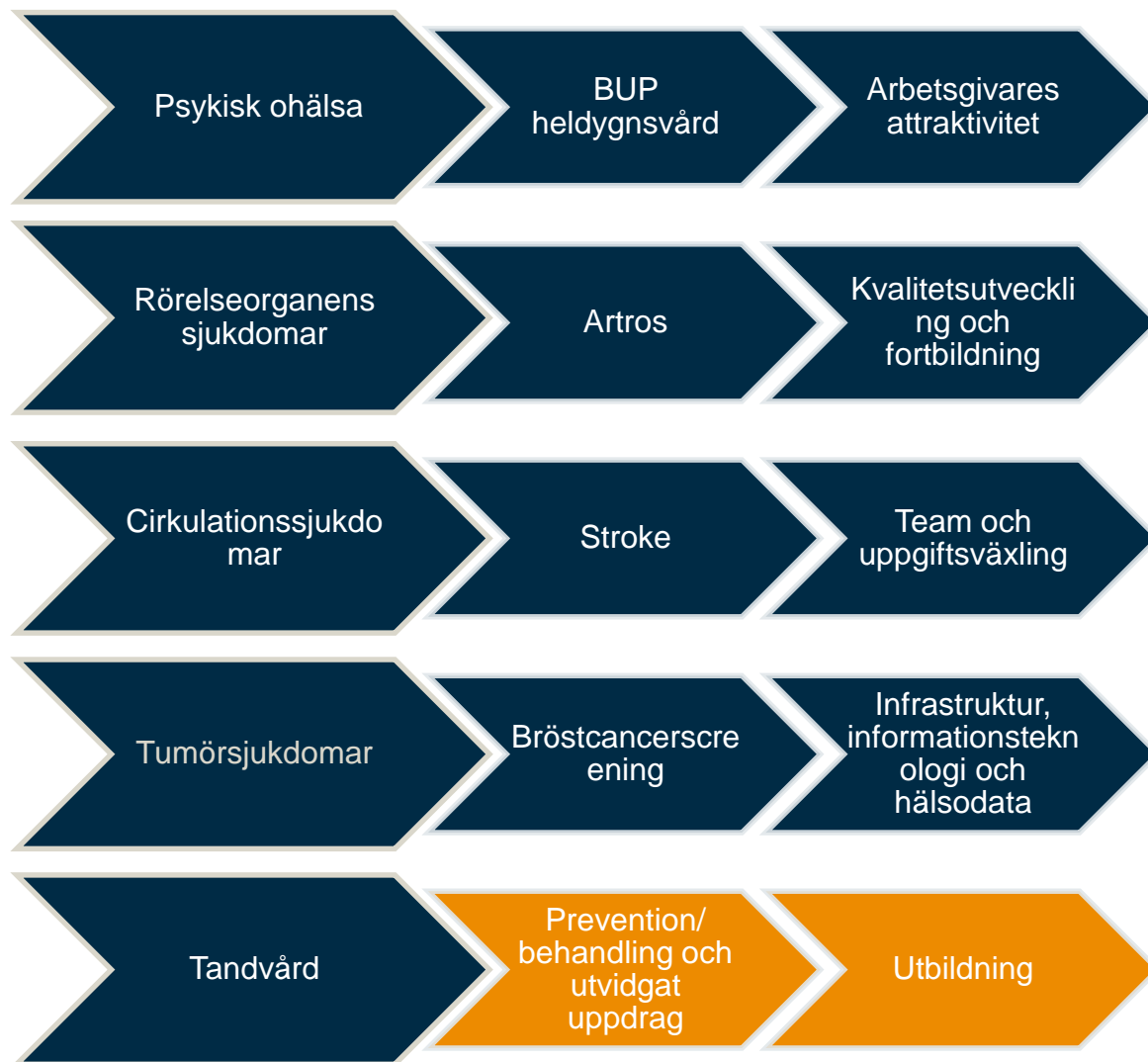
1. Astma och KOL
2. Bröst-, prostata-, tjocktarms- och ändtarmscancer
3. Demens
4. Depression och ångest
5. Diabetes
6. Endometrios
7. Epilepsi
8. Hjärtsjukvård
9. Levnadsvanor
10. Lungcancer
11. Missbruk och beroende
12. MS och Parkinson
13. Palliativ vård
14. Psoriasis
15. Rörelseorganens sjukdomar
16. Schizofreni
17. Stroke
18. Tandvård
19. ADHD och autism
20. Obesitas

Socialstyrelsens arbete för att stödja planeringar av hälso- och sjukvårdspersonal samt tandvård

Analysenheter

Fokusområden som har systempåverkan

Exempel på tandvårdens utmaningar

- Tandvården i Sverige är mitt uppe i en generationsväxling.
- Folktandvården är i förändring.
- Folktandvården utvärderas främst utefter ekonomiska parametrar vilket påverkar kärnverksamheterna.
- Andelen av vuxentandvården har de senaste 10 åren minskat i regioner där Folktandvården traditionellt varit en stor leverantör
- Den politiska utvecklingen har främjat utveckling av den privata tandvården.
- Det finns få få rutinerade allmäntandläkare som kan ta hela behandlingspanoramata inom Folktandvården.
- För få erfarna handledare och mentorer arbetar med att introducera nya tandläkare.
- De yngre tandläkarna är angelägna om att specialisera sig tidigare.
- Fler patienter som tidigare kunde behandlas inom den reguljära tandvården skickas till specialisttandvården
- Utrymmet för de akademiska aspekterna inom professionerna krympt. Speciellt inom vissa regioner har områden såsom vidareutbildning, fortbildning och forskning blivit eftersatta.
- Tillgängligheten till tandvårdspersonal varierar stort i landet.
- Arbetsmiljön: Lite flexibilitet och mindre utrymme för reflektion, färre tandläkare är intresserad av att bli chefer
- Prioriteringar av patienter kommer bli en allt viktigare fråga

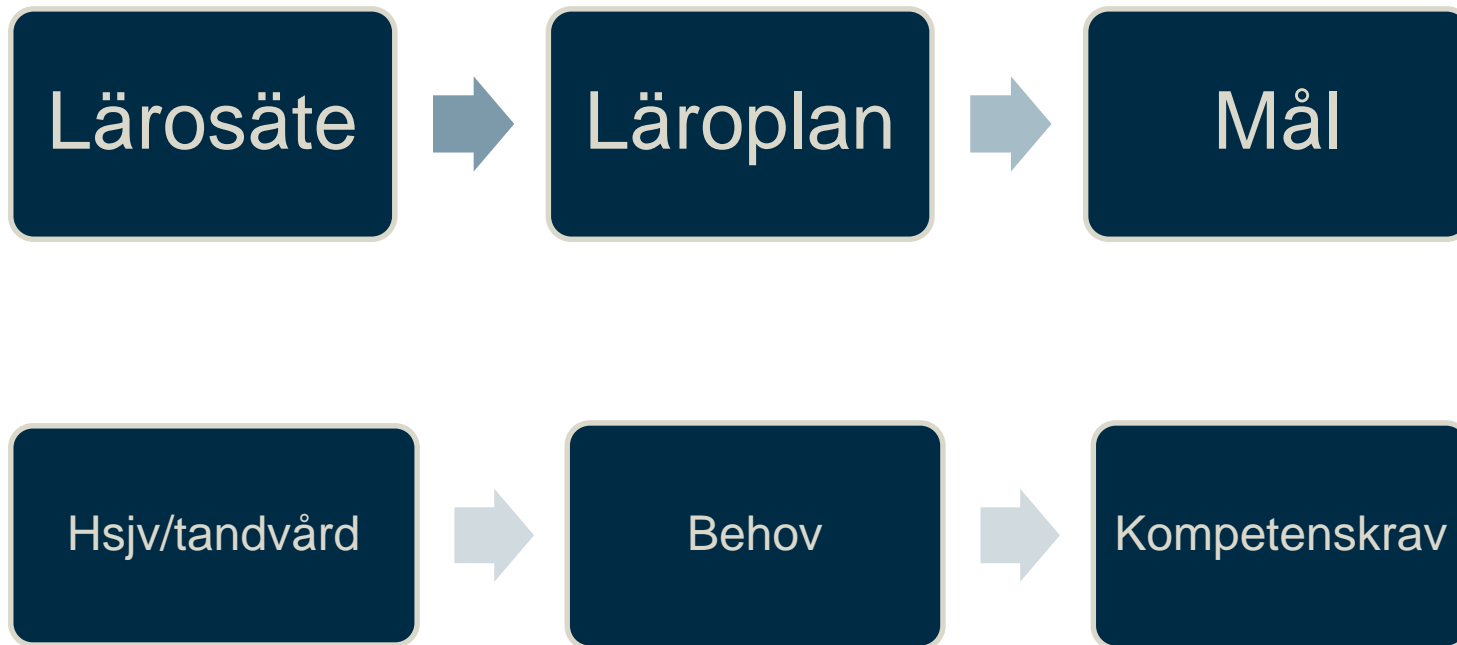

Undersöka vad en förflyttning till en kompetensbaserad utbildning skulle kunna innebära för tandläkare/tandhygienister

Bakgrund

- Finns en tröghet inbyggd i utbildningar
- Högre utbildningsforskare menar ofta att det finns olika traditioner och revir som bevakas inom akademien (inklusive utbildning). Det är lätt att fastna olika föreställningar och konsekvensen är att förändringar bromsas.
- Utbildningen kan i högre grad vara inriktade på att lära ut specifika kompetenser så kallad "tredje generationens utbildningsreform".

Vad är en kompetensbaserad utbildning?

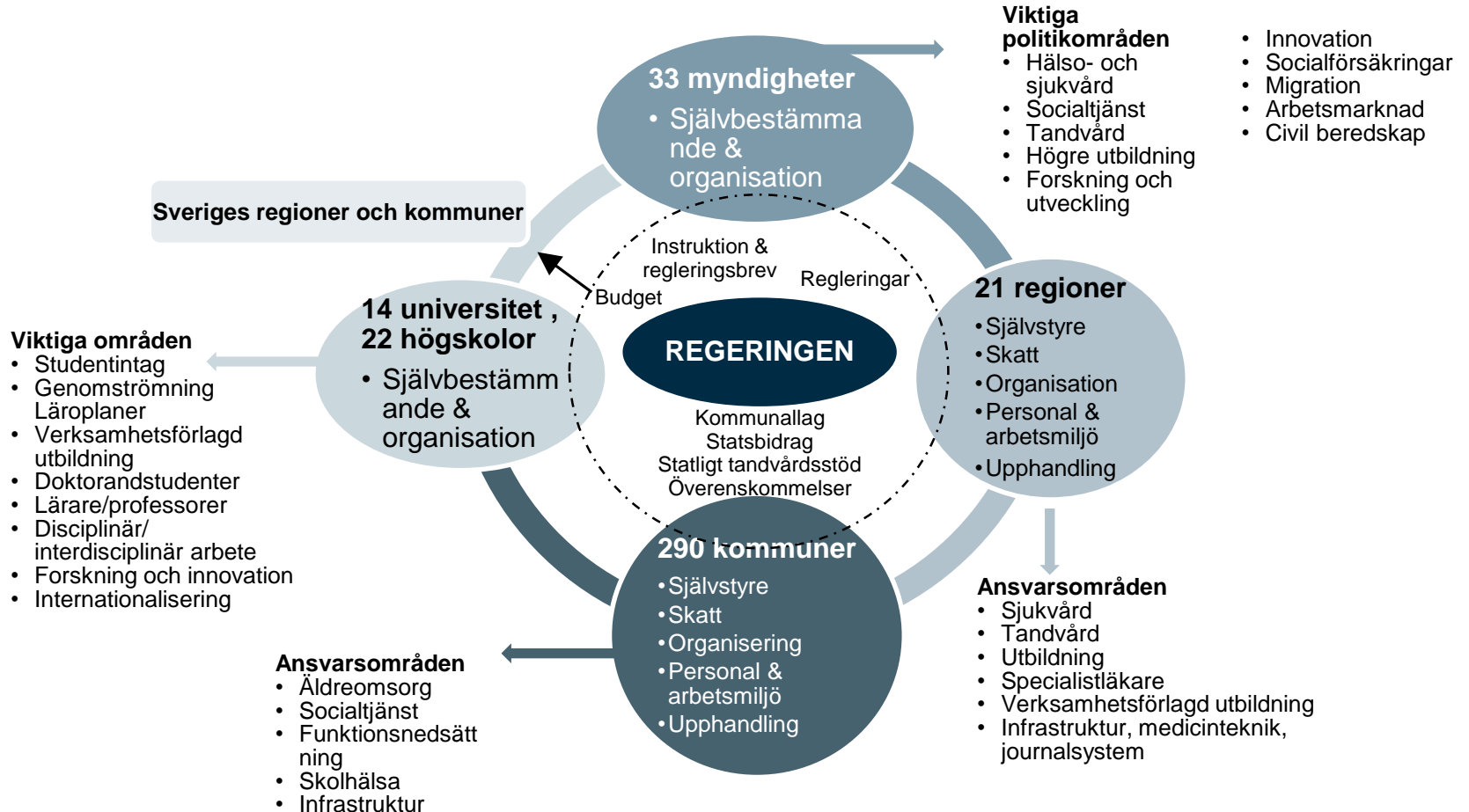

Den fortsatta utvecklingen av det nationella planeringsstödet för tandvård

Resurs- och planeringskarta

- Kluster av regioner med liknande dynamik/utmaningar utifrån hela kompetensförsörjningskedjan
- Centralorter vs glesbygd mellan/inom regioner & beroendeförhållanden
- Möjligheter/begränsningar med statlig styrning för att förbättra förutsättningarna för en hållbar kompetensförsörjningskedja

Svenska kontexten för planering av legitimerad hälso- och sjukvårds och tandvårdspersonal

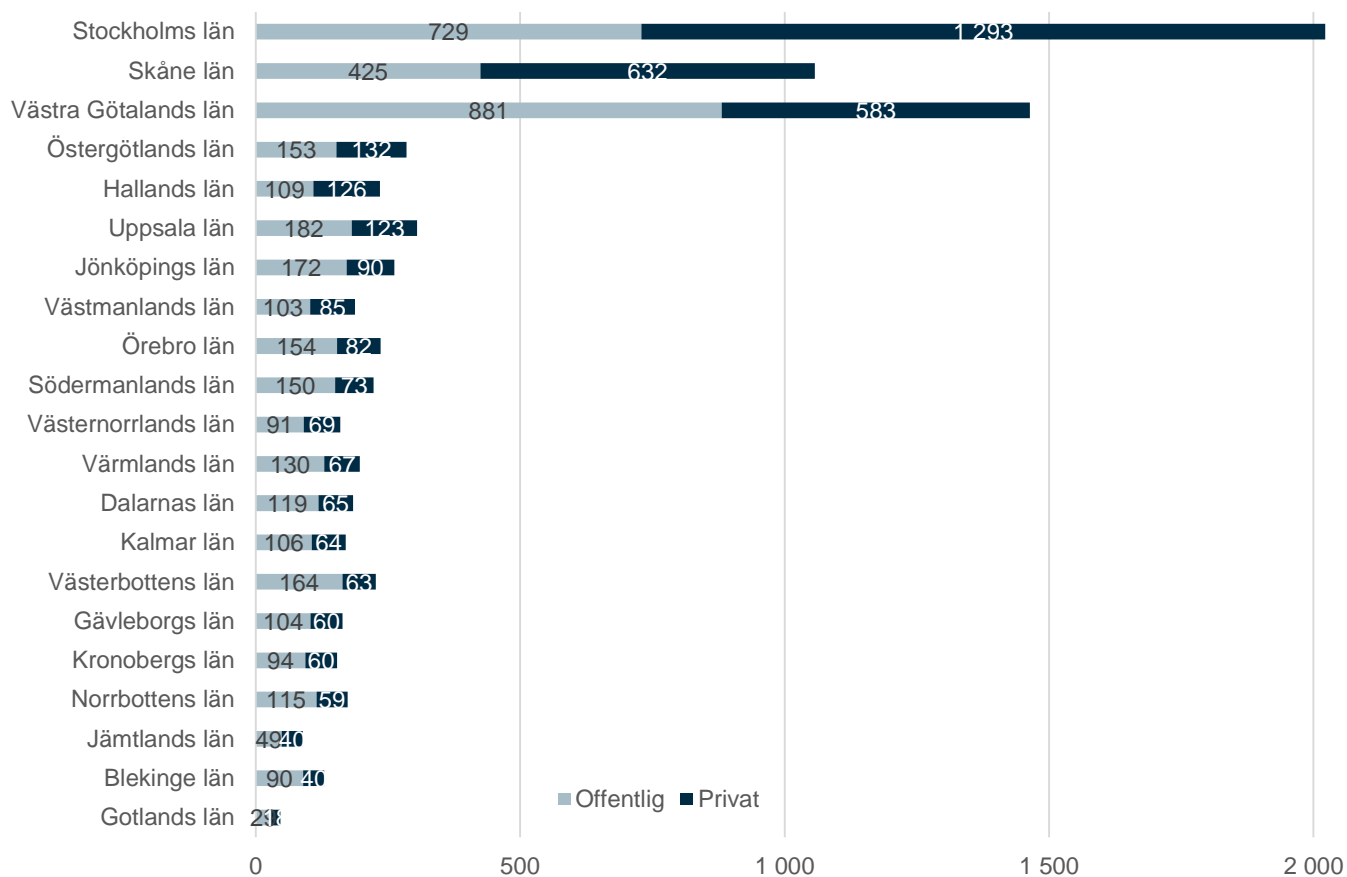

En utveckling av en resurs- och planeringskarta över förutsättningar

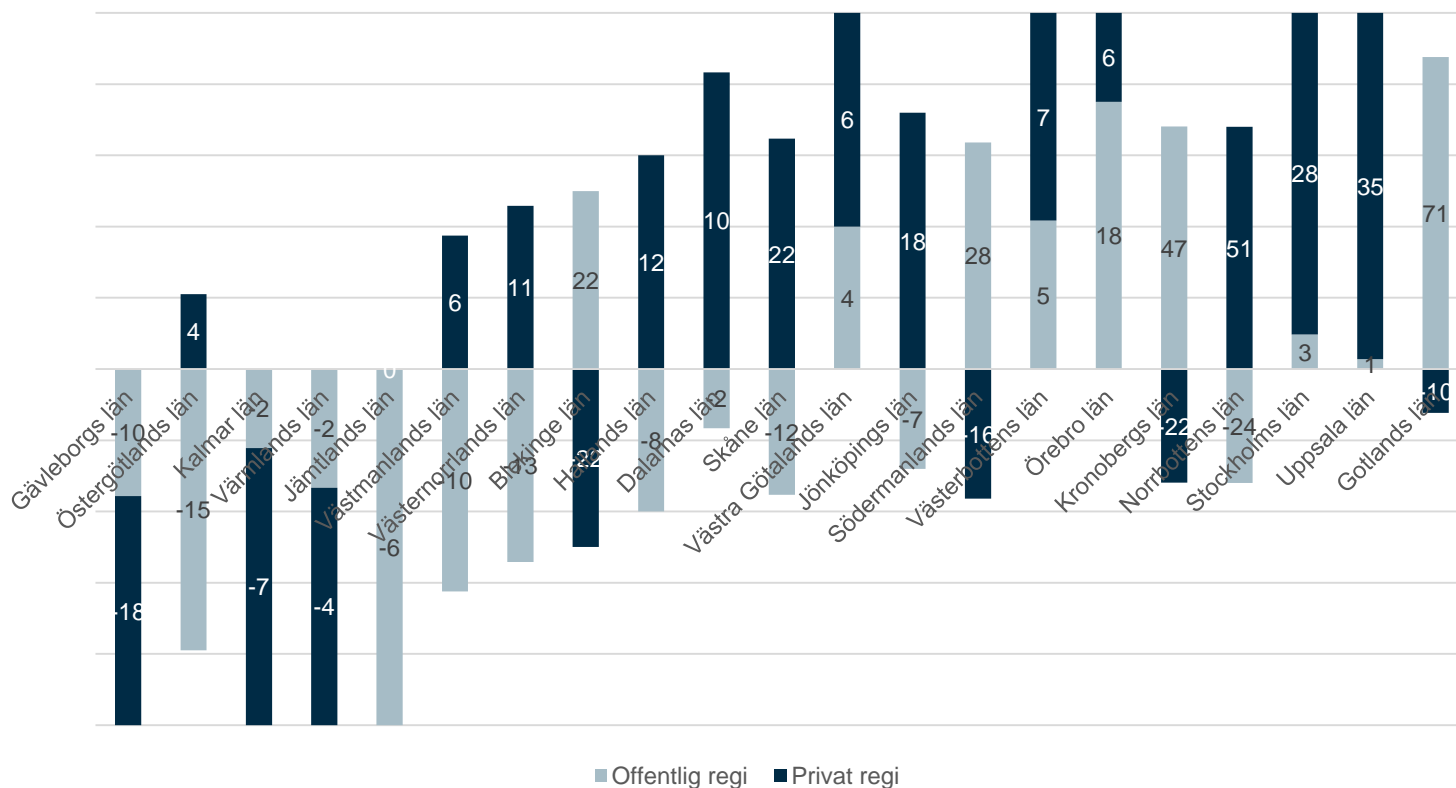
Vårdkonsumtion och kvarstående behov	Organisation av tandvård	Resurser
<p>Population (ålderssammansättning) Socio-ekonomi Vårdkonsumtion (SKaPa, Tandhälsoregistret) Antal som har tillstånd för skönhets teknik (Uppgifter från IVO) Andelen som har kvarstående vård trots insatser -karies och parodontit) Har vi uppgifter om kötider?</p>	<p>Små tandvårdsföretag Grupppraktiker Aktiebolag praktikertjänst (kooperativ) Privata tandvårdskedjor (Oris, Smile, Dentalum, Oral Care, Aqua Dental, Happident, MyDentist, Distriktstandvård) Folktandvård Antal som utför specialisttandvård. (Register från Försäkringskassan)</p>	<p>Patienternas finansiering (Försäkringskassan) Län/region. Personalresurser Statligt tandvårdsstöd Barntandvård (region) NFS- tandvård Utbildningar/kvalitet (UKÄ) Forskning (Klinisk behandlingsforskning- VR) Tandtekniksindustri (Föreningen Svensk dentalhandel Kompetenscenter (sällsynta diagnoser)</p>

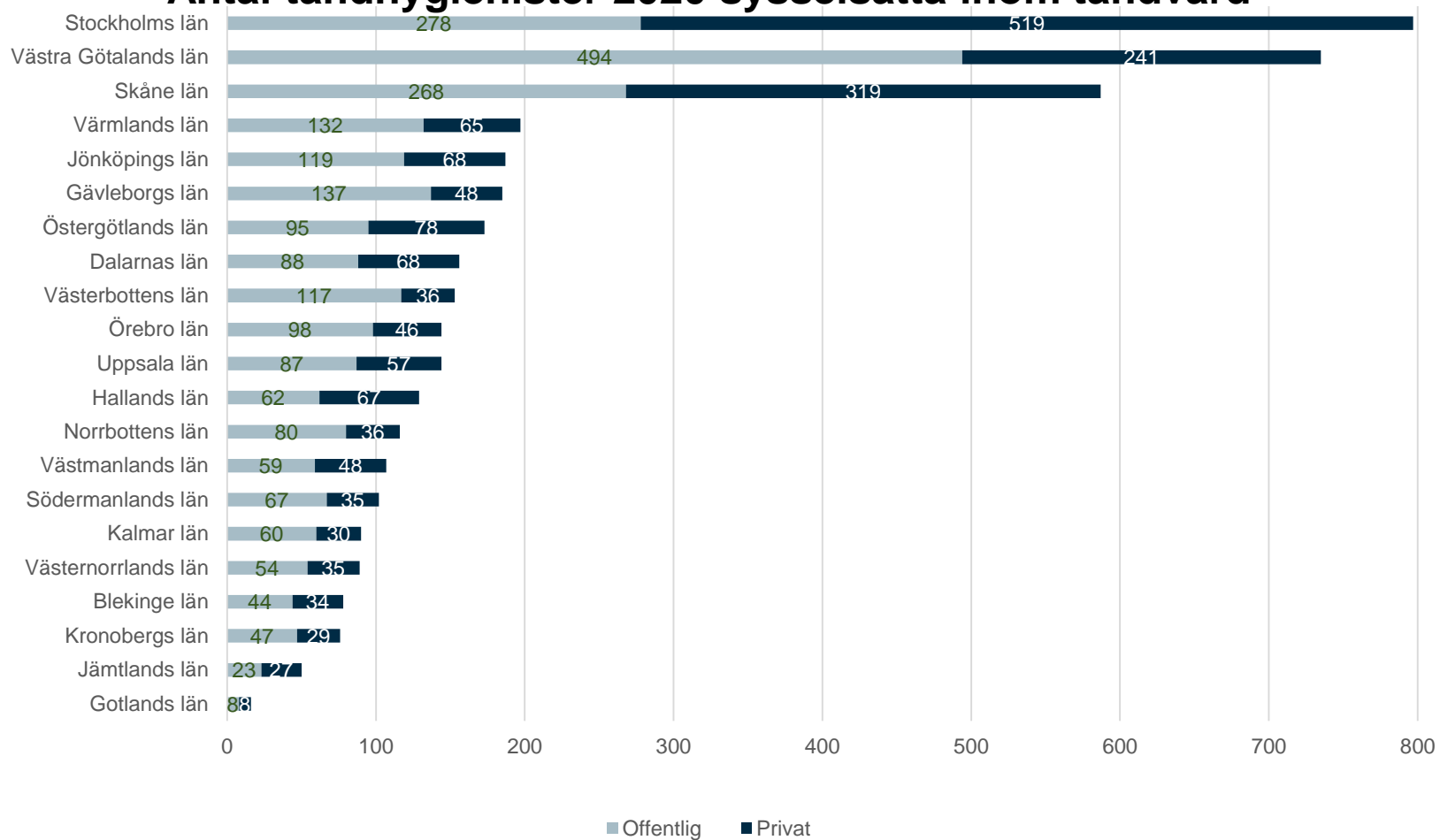
Antal tandläkare 2020 sysselsatta inom tandvård

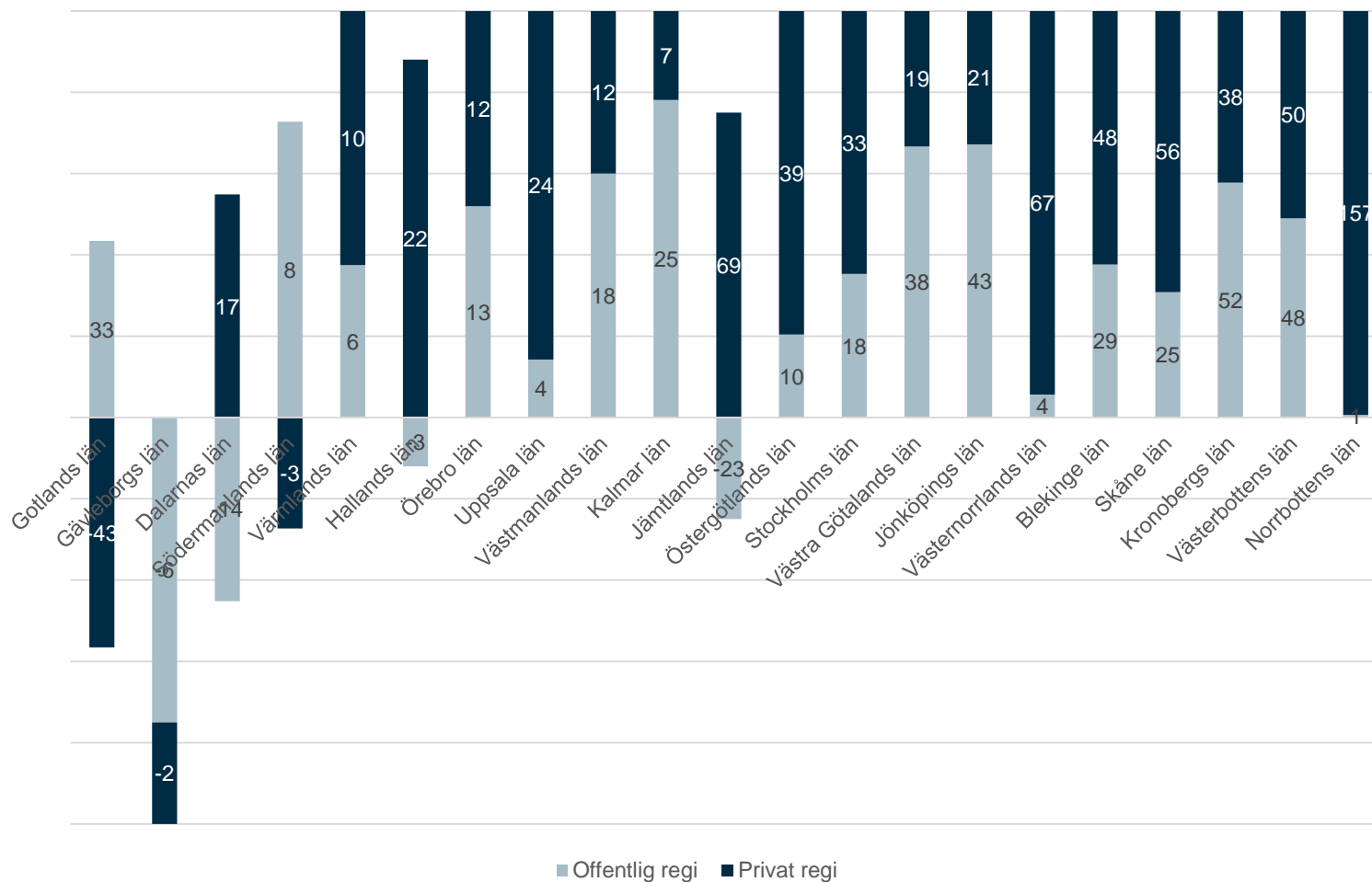
Tandläkare: Procentuell förändring av antalet sysselsatta inom offentlig respektive privat regi 2008-2020

Antal tandhygienister 2020 sysselsatta inom tandvård

Tandhygienister: Procentuell förändring av antalet sysselsatta inom offentlig respektive privat regi 2008-2020

Efterfrågeundersökning

- SCB: Kommer att gå över till att fråga om rekryteringar som inte lyckats som ett mått på ”brist”
- SoS regionundersökning är särskilt problematiskt för de 10 legitimationsyrken där en större andel arbetar i privat regi (apotekare, fysioterapeut, kiroparaktör, naprapat, optiker, ortopedingenjör, psykolog, receptarie, tandhygienist och tandläkare)

NPS 2024: Analys över behov/efterfrågan inom tandvård

Möjliga områden för efterfrågeundersökning:

- Introduktion till det kliniska arbetet
- Utvidgat tandvårdsuppdrag
- Glapp mellan utbildning/kliniska arbetet
- Incitament för erfarna att handleda vara mentorer för yngre kollegor
- FoU och utveckling/specialistvård
- Privata vården/större kedjors roll i utbildningsuppdraget

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se**